

GAZETA WARSZAWSKA

We SRZODĘ DNIA 15. LIPCA ROKU 1791.

Z Warszawy dnia 13. Lipca.

Król Jmć P. N. Mił. mając wzgląd na osobiste y dawne Familii w Wielkopolszcze kwitnacey Jmci Pana Antoniego Skarbka Tworzyńskiego Synowca niegdy JP. Kasztelana Przemęckiego zaśluzi, Podkomorstwo *Halickie* temuż konferowac raczył.

W przelżey Gazecie w Suplemencie, pod drugim Arttykułem z Paryża, po tych daty słowach: Z Paryża d. 18. Czerwca, trzeba dolożyć: *Wypis z Listu z Bastyi*; inaczey wydawałoby się, iak żeby opisana tam niepospolita Proceśya odprawowana była w Paryżu, którą wrzeczy śaniej odprawowano w Bastyi na Wyspie Korsyce; gdzie kontra-*Revolucyjne* przeciwko Rosporządzeniu Zgromadzenia Narodowego *Francuskiego* w rzeczach *Duchownych* zażle kroki, niżej w dzisiejszay Gazecie są opisane.

Od *Szwajcarów* d. 13. Czerwi: Kantony inteysze *de Schwitz, d'Underwald*, y *de Uri*, odebrawizy nowine o owey oplakaney d. 13. Kwietnia (przytrzymania Monarchy *Francuskiego* w karcie), y niedopuszczenia iechania do *St. Cloud*) w Paryżu przytrafionej Scenie; gdy po-

tym odebrały ów Urzędowy List od Ministra *Francuskiego* Króla, w którym tenże Król deklaruie się być wolnym, y z włafney swey dobrowolney chęci *Szelem Nowey Konfytucyi*; przekonanane doskonałe zostały, iż ten Monarcha, w niewóli iest u swych poddanych. Zasmucone pomienione Kantony tak frogim przypadkiem, nakazały publiczne Modlitwy za tegoż w tak wielkim niezłczęściu zosiążcego Króla, wyznaczając *Peregrynacye* z drogiemi *Ofertami* do *Ohrazu Matki Bożkiej Łaskami w Einsiedlen* wllawionego, dokąd też, z innych *Katolickich* Kantonow, niezmierna luda liczba zebrała się, wzywając pomocy *Wszzechmocnego Boga*, ażeby otwobodził raczył Króla *Francuskiego* z niewoli *Francuskiej*.

Z *Wiednia* d. 16. Czerwi: Zeszłey nocy przybiegl do nas Kuryer wyśtany d. 10. tego Mca z *Szysłowy* z wiadomością następującą: (1) Dway *Ministrowie Austryaccy* *Hrabia d'Essterhazy*, y *Baron de Herbert*, nic z zleceń danych sobie nie zako-

czywszy, z *Szysłowy* wyiechali iuż do *Bukarestu*. (2) Pełnomocnicy Dworow poprzedniczych, mianowicie Ministrowie, *Angielski* y *Holenderski*, nayduią się ieszcze w *Szysłowie*, ale dyspozycye ich zdawały się zmierzać także do wyiazdu ztamtąd y wrocenia się do *Wiednia* nazad. (3) W *Szysłowie* y po tamecznych okolicach powłzechny odgłos iest za wojną, nietylko przeciwko *Rossyi* ale też y przeciwko *Niemcom*. (4) *Jussuf* Basza, wielkie zebrawszy Woysko, rozmaite wydziały iego rozłożył, nietylko nad *Dunaiem* dla przeyscia na zgą *Dunais* stronę przy *Sylistryi* w celu sukurfowania Fortec *Brailowa*, *Dziurdziawa*, *Ruszczyk* y Twierdz innych nad tą rzeką położonych, ale nawet y nad granicą *Bulgaryi* rozstawił Korpusy tegoż Woyska, chępiąc się, że, gdy przez taki Woyska rozkład, od wszelkich napadów nieprzyjacielskich iest sam bezpieczny, iego ufiłowaniem teraz będzie, atakować wszystkich Nieprzyjaciół *Porty* *Otomahskiej*. Wiadomość ta iest niemałej wagi, y iezeli ten skład rzeczy od dnia 10. Czerwca nie odmienił się ieszcze przez iakową nadspodziewaną okoliczność, tedy na nowo wybuchnąć może Wojna, nietylko z strony *Turcyi*, ale nawet y od ściany *Niemiec*.

Z *Paryża* dnia 18. Czerw: Przy końcu dzisiejszey Sessyi ranney *Narodowego Zgromadzenia*, Pan *Muguet de Nantoue* uczynił Raport o zbuntowaniu się Luda w Mieście *Bastia* na Wyspie *Korsyke* przeciwko-

Nowey Konstytycyi Cywilney Duchowienstwa. Kobiety tam udały się do Domu *Nowego Konstytycyinsgo Biskupa* tamecznego, gdzie zastawszy ludzi zbroynych, gotowych do dania odporu, żadnego pokrzywdzenia czynić przeciwko *Osobie* iego nie ważyły się; wyrwały tylko owo drzewo, które przed *Domem Biskupa* przy iego *Instalacyi* zasadzono, y spaliły. *Dyrekcya Departamentowa* kazała użyć moey publiczney. *Kommandant* zaś opóźnił się umyślnie z wypełnieniem danego sobie rozkazu. *Mieszkańcy* tym czasem zgromadzili się do Kościoła, gdzie ułożyli *Akt*, w którym obiecuia iak *Posłuszeństwo Dekretom Narodowego Zgromadzenia* tyczącym się *Cywilności*, tak *Nieposłuszeństwa Dekretom* tegoż *Zgromadzenia* ściągającym się do *Duchowości*. Opanowali oni potym *Cytadellę*, wsadzili gwałtem *Prokuratora*, *Syadyka*, y *Sekretarza* na okręt, y za morze obudwóch wysłali, inne zaś *Osoby* do *Dyrekcyi Departamentowej* należące rozpedzili, które w ucieczce bezpieczeństwa y ocalenia swego szukać musiały.

Po tym Raporcie uczynionym, Pan *Muguet de Nantoue* podał *Projekt* do *Decyzyi*, który też od *Narodowego Zgromadzenia* przyjęty został: (1) *Dyrekcya Departamentu Korsykańskiego*, która odprawowała swoje *Sessye* przedtym w *Bastia*, ma moc zgromadzenia się tym czasem w Mieście *Corté*, aż do dalszego rozrządzenia. (2) *Prosić* *Krola*, ażeby do wyspy *Korsyki* posłał

S U P L E M E N T

DO GAZETY WARSZAWSKIEJ

WESZCZODĘ DNIA 15. LIPCA ROKU 1795.

Reszta Konstytucyi o Seymie.

7mo. Nad powyższe obowiązki Marzalka Sejmowego y Narodowych, wyżey Prawem opisane, ogólny dozór porządku Sejmowych Sessyi w Izbie Senatorskiej, do Marzalka pierwszego w porządku w Senacie będącego, a w Izbie Poselskiej do Marzalka Sejmowego należy. 8vo. W złączonych Izbach porządek Sessyi należy wspólnie do Marzalka Sejmowego y Narodowych.

9no. Marzalek Sejmowy Posłom, a Marzalkowie Narodowi Senatorom, Ministrom, y Marzalkowi Sejmowemu głośy rozdawać będą.

10mo. Gdyby w której materii dla sporów potrzeba było ściślejszego porozumienia się, wtedy raz jeden w każdej materii Marzalek Sejmowy, za wniesieniem którego z Posłów, najwięcey na godzinę zawiesić będzie mógł czynności Sejmowe, w którym czasie wzyfscy będą się mogli poufale naradzać y układać, a po tym upłynionym czasie, za uderzeniem Łaski y oświadczeniem Marzalka, Izba Poselska do porządku powróci.

11mo. Nikt bez zabranego głośu, *interlocutorie* przymawiać się nie może.

12mo. Jeżeli kilku Posłów razem głośu żąda, dawane głośy być mają porządkiem Prowincyi.

13tio. Po ogłoszoney Propozycyi przez Marzalka Sejmowego w Izbach, żadna Oppozycja przeciwko niej, jako przeciwko Propozycyi z Prawa wyjętey, mieysca mieć nie może, ale tę Propozycyą zaraz Marzalek Sejmowy, jeżeli w Izbach złączonych, oddać ma Marzalkowi pierwszemu, przy Łasce w Senacie będącemu, a jeżeli w rozłączonych, oddać ma temuż Marzalkowi, y na tę Propozycyą *Turnus* natychmiast iść ma.

14to. Sposób y porządek Wotów Sekretnych do decydowania Propozycyów będzie następujący: na Stole śląc będzie naczynie, które przedzielone być ma przegrodą wewnętrzną na dwie połowy, z tych jedna połowa pomalowana będzie biało, z napisem *affirmative*, druga czarno z napisem *negative*, które napisy oznaczac będą w Propozycyi też samą decyzyą, iaka stanowią w głośnym wotowaniu. Z przedniej strony naczynia tego, u dołu ma być dwie zamczytych drzwiczek, jedne do białey, drugie do czarney połowy, z teyże strony u góry będzie otwór, w który włożona ręka rzucić może gałkę do białey lub czarney połowy, ukrycie. Naczynie to wewnątrz ma być siłkiem wybite. Gałki do wotowania będą wszystkie iedney wielkości, kształtu, y koloru, liczba zaś ich odpowiadać będzie liczbie Osób Sejmujących, tak w Izbach złączonych, iako też osobno w Izbie Senatorskiej y Izbie Poselskiej, gdy w Izbach rozłączonych, osobno też Izby wotować będą. Takowe Naczynie przed zaczęciem wotów sekretnych, ma być pierwey otwarte y okazane całej Izbie, iż jest próżne. Poczynn jeżeli *Turnus* idzie w oddzielnych Izbach, w Senacie zamknięte być ma naczynie przez pierwszego Marzalka, y przez pierwszego z Deputacyi Sejmowey Senatora, a w Izbie Poselskiej przez Marzalka Sejmowego y pierwszego w Deputacyi Sejmowey zasiadającego Posła; jeżeli zaś idzie *Turnus* w Izbach złączonych, naczynie zamknięte być ma przez Marzalka Sejmowego y pierwszego Marzalka w Senacie. W Izbie Senatorskiej, Marzalek pierwszy w porządku przy Łasce będący, wzywać będzie głośów Po iednemu, y porządkiem Senatorów w-

tować mających, a Sekretarz Koronny, lub jego miejsce zastępujący, każdemu przystępującemu do wotowania gałkę jedną publicznie oddawać będzie, który wrzuci ją w naczynie na Stole stojącej. Do podobnego wotowania Posłowie, bądź w Izbach złączonych, bądź w Izbie Poselskiej przez Marszałka Sejmowego tym samym porządkiem, iak w wotach głosnych wzywani będą, a Sekretarz Sejmowy każdemu Posłowi przystępującemu do Stolu, na którym stać będzie naczynie, publicznie gałkę jedną odda, który nieodwłocznie wrzuci ją w toż naczynie. Gdy się wotowanie zakończy, jeżeli to było w Izbach złączonych, tedy w Senacie Marszałek pierwszy z porządku przy Ławce będący, wraz z Deputowanymi Sejmowemi Senatorami, a w Izbie Poselskiej Marszałek Sejmowy także wraz z Deputowanymi Sejmowemi, a jeżeli w Izbach złączonych, tedy Marszałek Sejmowy wraz z pierwszym Marszałkiem w Senacie będącym, y Osobami w Deputacji Sejmowej zaświadczającymi, tak z Senatu, iako y Posłów, przystąpią do rewizyi naczynia y przeliczenia gałek, dla wynalezienia z nich wotów w materyi, która decydowana będzie; gdyby w naczyniu znalazło się więcej gałek nad rozdane, w takowym przypadku, cała robota sekretnych wotów jest zła, y powtórzenia potrzebuie.

(Reszta potym.)

Z Paryża d. 24. Czerw: Dnia 21. tego Miesiąca około godziny pół do dziewiątej ranney dowiedziano się, iż Król, Królowa, Delfin, Córka Królowka, Brat jego *Monseur*, y Siostra Królowka *Madame Elzbieta*, w nocy z Paryża uiechali. Na ten odgłos, Panowie *Bailly* y *la Fayette* udali się natychmiast do Zamku, y nie znaleźli Króla, y nikogo z Familii Królewskiej. Dopiero na trwogę daną ognia z harnat, we dzwony uderzono na gwałt; Marsz Generalny bić kazano, y cała Gwardya Narodowa do Broni porwała się. Daley około godziny swej zwyczajney, Sessya Narodowego Zgroma: zaczęła się, którą Prezydujący zagał doniesieniem o ucieczce w nocy Króla y Familii jego. Po skonczoneym Zagałieniu, przystąpiono do naradzenia się, y niebawiać dekretoowano, co następuje: (1) Ministrowie mają przyść przed Narodowe Zgromadzenie dla odebrania swych rozkazów. (2) Minister Królowych Interessów natychmiast ma rozesłać Kuryerów do wszystkich Departamentów z zleceniem przytrzymania wszystkich w aktualney podróży będących, y za granicę dążących Osób, wszelkich sprzętów, Broni, Amunicyi, Koni, Wozów &c: (3) Muncypalność Paryska ma wydać Proklamacyą do Ludu z zaleceniem trzymania się w zupełney spokojności. (4) Minister Wojsny nieodwłocznie ma dać Generałowi *Rochambeau* Ordynans udania się do swej Komendy, do *Flandry*; niegdyś, dla strzeżenia granic. Po tych Dekretach, Ministrowie przyszedzy, stanęli przy Kratkach Narodowego Zgromadzenia. Dopiero między innymi Punktami, Narodowe Zgroma: uchwalilo: że pod nitbytność Króla, Dekreta mają być bez Sankcyi Królewskiej ekspedyowane y do skutku przywiedzione. Poczym Minister Sprawiedliwości doniósł Narodowemu Zgromadzeniu, że przez Dozorcę Dworu Królewskiego *P Laporte* komunikowano Ministrowi rozkaz wiaśną Króla Ręką, na Memorjale od Króla zostawionym podpisać, gdzie Król zakazuje mu, ażeby do dalzego Rozkazu, żadnych niepieczętował Aktów, y ażeby był gotów na wydanie Pieczęci. Minister Sprawiedliwości domagał się zatem wyraźnego rozkazu od Narodowego Zgromadzenia pierwicy, na używanie Pieczęci. Zgromadzenie dało ten rozkaz, y kazalo Pana *Laporte* przywołać do Kratek. Poczym dekretoowano, kazać urzędowne rozpocząć Zapieczętowanie rzeczy w Palacu *de Thuilleries* y w Palacu *de Luxembourg*. Tymczasem przyszedł Pan *Laporte*, y oddał Prezydującemu wspomniony ów Memorjal Króla, oddany mu rano od jednego z Urzędników Królewskich Subalternów.

Memorjal ten, Publicznie na Sessyi Narodowego Zgro: był czytany. Król deklarunie w nim: „ Ze póty on we *Francyi* zostawał, póki obecność jego zdawała mu się potrzebną dla Publicznego Dobra. Ale gdy teraz w iedyney Nadgrodzie za łwé ofiary widzi tylko Pó: rzadek Królestwa wywrócony, Właśność naruszoną, &c. &c. tedy rozumiał, iż wychylić się musi z Kraju, uroczyła wprzód zaniósłszy Protestacyą przeciwko wszelkim Aktom &c: od Narodowego Zgroma: wydanym, w czasie swej w Paryżu niewoli. Ogulnie wiedziedzie, y szczegulnie w każdej części Administracyi Rzadowey (które Król w swym Memorjale wy: szezegulnia wszystkie) w Administracyi Skarbu, Mocy Publiczney &c: są zawiązki Anarchyi. Daley żali się Król na Mocze czynione w Palacu *Royal* zwanym, na Klub *Jakobinów*, na Dzienniki, na wydarcie swoich Prerogatyw, y tam daley. „ Narodowe Zgromadzenie w spokojności sluchało czytanie Memorjalu.

Poczym przystępując do materyi dniowej, uchwalilo Zgromadzenie tymczasem, dniem y nocą nie tolować Sessyi. Gdy Narodowe Zgrom: w ten sposób naradzało się, od Departamentów y Muncypalności czynione były kroki pilne dla utrzymania spokojności, y aż do go-

dziny r. w nocy wszystko spokojno było; wyłączwszy, że po całej Stolicy, wyobrażenia y znaki Króla y Królowey, y wszystkie Herbowne Lilie zerwano y zdigo; innych atoli Excessów niepopelniono.

Na Sejmy Narodowego Zgrom. dnia 23. jednym razem był slyszany odgłos: *do Broni!* y drugi zaraz odgłos: *Król jest przytrzymany!* Rozmaite Listy Kuryerami przyllane doniosly, że w *Varenes* Miasieczku o 5. mil od *Stenay* przy Granicy *Francuskiej*, Król z Familią Królewską (wyiawszy *Monseur* y *Madame*) zatrzymany został; y że Pan *Bouillé* pod pretextem Konwoiowania Transportu Pieniężnego, rozmaite Sawadrony wysłał do miejsc różnych.

Opis zatrzymania Króla, iak na Zgroma: Naro: wczorą był ogłoszony.

Pocztmistrz w Mieście *St. Menecould*, który nadzwyczajnie coś pełnego tajemnic w krokach owych Osób Podróżnych pomiarkował, y mianowicie widząc ich iadących drogą, którą by według jego zdania iechać niepowinne, zaraz wsiadł na konia, y uprzedził Osoby te podróżne, y Muncypalności w *Varenes* doniósł o swojej Insypicy względem Osób tych powziętę. Król wysiadł był z Karety, dla wzięcia posiłku. Pan *Mangin* Felczer w *Varenes*, wszedł do Izby, gdzie Monarcha naydował się, y poznał Króla. Niemógł on na sobie zatrzymać y zamilczeć tego zadumienia, gdy swego Króla w tey Austeryi widział. Monarcha natuśnal sobie Kapełusz na oczy, y nic nieodpowiedział. Natychmiast we dzwony na trwogę uderzono. Niemziernie mnostwo *Mieszczan* zbiegło się zaraz. Przeszafzona Królowa pytała się, co to za hałas, który się o uszy iey obija? odpowiedziano, że bałes ten być maś, ale żeby się niczego nie lękała. Muncypalność zebrała się, y kazala Poirzdy owe areštować. Na Rekwizycyą Muncypalności przybyła znaczniejsza liczba Gwardyi Narodowey. Zaledwo owe Gwardye Narodowe rozstawiono na swoich stanowiskach, aż Wydział *Dragonii* uyrzano nadciągający. Zapytani po co tu przybyli? odpowiedzieli: że przyllano ich dla Konwoiowania Transportu Pieniędzy na zapłacenie Woysku przeznaczonych. Oznaymiono im, dla iakiego Transportu konwoiowania, (to iest dla uieżdżającego Króla) ich przyllano; y zaraz ta Dragonia złożyła Broń, y z Ludem złączyła się. Przypadli też *Huzarowie*, chcący czynić odpór, ale ich rozbroiono. Muncypalność Miasieczka *Varenes*, otrzymawszy Sukkurs od wszystkich Sáfedzkich Gwardyi Narodowych, wysłała Kurjera do Narodowego Zgromadzenia, y przeprowadzila Króla z swoią Asystencyą do *Chalons*, gdzie teraz nayduie się.

Poczym Zgromadzenie Narodowe dekretowało: że dla bezpieczeństwa Osoby Króla, Dziedzica Korony, y Osób przeprowadzających Króla, y dla zaslonienia ich powrotu do *Paryża*, maiz być przedsięwzięte Prawidła naydzielnicysze; uchwalilo zatym Zgromadzenie, ażeby Panowie *La Tour Maubourg*, *Petison*, y *Bainave*, udali się iako Kommissarze Narodowego Zgromadzenia do *Varenes*, przygotowali wszystko, co należy do Exekucyi Dekretu niniejszego, y przestrzegali uszanowania należącego się Matelatawi Królewskiemu, (z niewoli uciekającemu, w ucieczce złapanemu, y w Areszt znouu wziętemu.)

Zgromadzenie Narodowe złożyło Pana *de Bouillé* ze wszystkich jego Szarż Woyskowych; zakazalo Officerom, ażeby Kommiendy jego nieuczniawali, y Ordynanów jego nie słuchali. Przykazalo wszystkim Administracjom poimania go, y transportowania do *Chalons* &c. (Podług Listu z *Akwisgranu* datowanego dnia 27. Czerwca, Pan *de Bouillé* z 16. Officerami do *Luxemburga* uniknął.)

Osoby wiary godne, opowiadają wyiazd z tuteyszey Stolicy Króla y Familii Królewskiej sposobem następującym: Król w ten dzień wieczere iadł iak zwyczajnie, y Brat Królewski z Malżonką byli na wieczery; po wieczery Brat Królewski z Malżonką powrócili nazad do Pałacu swego *Luxembourg*. Król o swojej porze idąc spać przykazal, ażeby nazaintuz dopiero o godzinie 9. z rana do niego przychodzili; okolo godziny 11. po północy, Król, Królowa, Delfin, Corka, y Siostra Królewska *Madame Elżbieta*, z Panią *Tourzel*, weszli do podziemnego Ganku *Dziędzińca Xiazęcego*, który ku rzece prowadzi. Na rzece znaleźli Statek, którym płynęli okolo 200. Sazni, y Rągli przed Ulicą Królowey, gdzie trzy Karety czekały na pogotowiu; któremi Królestwo Ichmość daley wyiechali.

Rzecz iest pewna, iż Król w tym momencie gdy go Aresztowano, mocno się przelękł. Prosił, ażeby Mu y Królowey, krzywdy żadney nieczyniono, y Prezydent Miasła *Chalons* pod garciem swoim przyrzekł Królowi, iż mu nic złego nie stanie się. Król prosił zatym Prezydenta, ażeby Go nieodstępował.

Przy dzisiejszey Gazecie rozdać się *Addytament*, w którym znajduje się Doniesienie z *Nieswieża* (z woli Xięcia *Imoi Radziwilla Kaszela Wilen:* iako Opiekuna Młodego Xięcia *Domin: Radziwilla Podkomorzycza Litt:*) o mającey tamże napać od dnia 1. aż do dnia 24. Września Ankcy, czyli Licytacy, na Meble, Srebra, Zegary, Konie, Powozy, Porcellany, Strzelby, Harmaty, y inne obżernie w tymże Doniesieniu opisane rzeczy.

DONIESIENIA Z WARSZAWY DNIA 13. Lipca Roku 1791.

Na Loteryi Kraiowej Skarbu Koronnego w Pałacu Raptley *Krasickich* zwanym w Mieście *Warszawie* dnia 6. Lipca, wyciągnięte są Numera następujące: 8. 14. 22. 42. 15. Przytżle ciągnięte będzie d. 20. Lipca.

Komu zginęła *Sztuczka* z kilką dyamentami oprawna, niech się nadgłosi do JP. *Szyllera* Jubilera, mieszkającego w *Warszawie* na *Krzywym Kole* pod N. 185.

JP. Jan *Dobiecki*, już od lat 8. wyjechałszy ku Granicy *Szląskiej*, czyli za granicę, do tychczas niepowrócił; czy żyje lub nie, Sukcesorowie wiadomości żadney nie mają; dla czego w Interesach prawnych o własność swoją są wstrzymywani, a przeto lzkodni. Zaczyn, ktobykolwiek wiedział o tymże JP. Janie *Dobieckim*, czy żyje y gdzie się znajduje, lub czy umarł, donieść Poczmaystrowi *Kalickiemu*, który Sukcesorów uwiadomi.

W Handlu *Kerola Fryderyka Wernera* na *Ulicy Moskwoy* Nro 236. znajduje się woda *Zayd-czycka* gorzka tegoż roczna, y sol na funty tegoż źródła, także woda *Salcerska* całe świeża.

Sąd Kommissarski Konkursowy Rezkryptem JK Mci do rozkładzenia Sprawy Starozakonnego *Lewka Mendlowicza* Kupca *Wyszogrodzkiego* z jego Kredytorami y Dłużnikami oznaczony, rozpoczynszy Dzieło swoje w *Wyszogrodzie*, po uznanym Dołyć uczynieniu z strony tegoż Starozakonnego *Lewka Mendlowicza* w punkcie złożonych Innotescenly, y wydanych Zapozwów, końcem dostatecznego Inwentarza Miałtku onegoż spłania y Dokumentów, oraz Towarów do tegoż miałtku ściągających się kompartowania; Kredytorów zaś y Dłużników zupełnego przez *Gazety Publiczne* uwiadomienia, Dzieło swoje do dnia 1. Sierpnia Roku terażniejszego 1791. odwołać nakazał; na który Termin, iżby tak Kredytorowie iako y Dłużnicy stawali, obwieśczaią się.

Pewney Osobie wypadł na *Ulicy Łańcuch* złoty od *Zegarka* z pieczątką na czeryonym Kamieniu rznąęta, z jedney strony *Syrena*, a z drugiey *Krzyż*. Ktoby tę zgubę znalazł, niech odnieś do Murgrabiego Domu JP. *Campioniego* na *Wielopolu*, a przyzwoitą odbierze nagrodę.

Szl. *Jozef Hietzger* Kupiec *Miejszczanin Krakowski* otrzymanałszy w Sądzie *Radzieckim Krakowskim* trzecie wzdanie na wszelkich Interesantach do *Kamienicy* dawniey *Klugowska* zwaney, a teraz tegoż Szl. *Hietzgera* Dziedziczoney, pozwał 4ty y ostatni raz tychże na dzień 25. tego Miesiąca aby się popiliwali z swoimi pretenjami, jeżeli mają jakie do tej *Kamienicy*, a to do tegoż Sądu. Obwieśczaią się więc ciż Interesanci, ażeby na ten termin ostatni stawali, y pilnowali się, inaczey na wieczność od swych pretenzy odsądzonemi zostaną.

W *Lublinie* odprawiać się będzie Kommissya za Rezkryptem JK Mci między Staro: *Szmulem Maiorowiczem* z *Lubartowa* z jedney, a jego *Wierzycielami* y jego *Debitorami* na dniu 28. tego Miesiąca, przed którym Sadem, aby wszyscy pretenzy do miałtku tego *Szmula Maiorowicza* mający stawili się, y one likwidowali, a to pod odładzeniem, obwieśczaią się.

P. *Berman* Metr do *Arty*, przybył z *Drezna* do *Warszawy*; na Stancy w Nowym Mieście na *Woytowickiey Ulicy*, w *Domu Kołodzieyckiego Maystra* pod N. 1867. chcących uczyścić na tym Instrumencie, przyrzeka nauczyć doskonałe z *Not* za 4. Miesiące.

Po niegdy s. p. Panu *Tomaszu Wierzbickim* byłszym *Kapitanie* w *Reymencie Gwar. Pie:* Kor: pozostałi dway Synowie, jeden *Tomasz*, lat mający 22. drugii *Jedrzy* lat 16. ieszczę za życia oddalili się w służbę; teraz pod ich niebytność, gdy *Ociec* umarł, pozostałe dwie *Siostry*, niemając o nich żadney wiadomości gdzie się obracaia, upraszają wszystkich, iżby (ciżeli się gdzie ciż wspomnieni *Bracia* znajdują) uwiadomili ich o spadęcy na nich *Sukcesy*, y donieśli *Siostr*om oferociałym pod *Adressem* do JP. *Morawskiego* *Porucznika* w *Reymencie Gwar. Piezcy* Kor: w *Warszawie*.

dwie Fregaty, więcej Wojska, y dwóch Cywilnych Kommissarzów dla przywrócenia tam porządku. (3) Kommissarze weyrzą w przyczyny zamieszania, y uczynią Raport przed Zgromadzeniem Narodowym. (4) Sądowy Proces przed Trybunałem Korsykańskim ma być formowany przeciwko wszystkim Autorom y Fautorom rozruchów namienionych.

Z Koblenz d. 16. Czerw: Hrabia d' Artois Brat Króla Francuskiego, wczora wieczorem tu przyjechał przy setnym z dział uderzeniu; skoro tylko z Statku wysiadł, zaraz od Xięcia Elektora mile był przyjęty, y na kolacyą z Dworem swoim zaproszony, a po kolacyi udał się do Zamku Schonbornslust, dokąd go Xiąże Jegomość Elektor nasz przeprowadził.

Z Florencyi d. 18. Czerw: Mamy wiadomość z Rzymu, że Ociec S. odebrał List własną ręką Króla Neapolitańskiego pisany; w którym ten Monarcha, podziękowawszy Oycu S. za attencye w Rzymie sobie czynione, y oświadczywszy powiększenie czci ku Oycu S. z osobitego z Nim w Rzymie widzenia się, na dowód też, iż pomniał na daną Oycu S. obietnicę w Rzymie względem wakujących Biskupstw w Sycylii; przysłał do Stolicy Apostolskiej na dwadzieścia siedm Biskupstw Regestr Osób do Elekcyi, między którymi znajdują się y ci, którym Ociec S. przed Królem Jmcią zaleceń dawał; względem zaś innych

iejsze licznych wakujących Biskupstw, prosi o czas Król Jmć, gdyż w tak wielkiej liczbie, nie łatwo wybór doskonały Osób uczynić. Co do innych wiszących dotychczas trudności, żąda Król Jmć, ażeby Ociec S. przysłał do Neapolu swego Ministra z potrzebnymi do tego Instrukcyami. Łacono się domyślić, iak uprzeyma Oyca S. była temu Królowi odpowiedź, z obietnicą posłania do Neapolu swego Ministra.

Obywatele Wyspy Korsyki (pod Panowaniem Francyi zostający) piękny przykład stałości przy swej Wierze S. Katolickiej w owym Kraiu Panującej pokazali. Zebrali się na Powszechny Kongres do Stołecznego Miasta Bastya, i postanowili nieuznawać Nowego Biskupa Intruza, ale dawnego prawego swego Pastora. Postanowili daley, nieprzypuszczać żadney najmnieyszej odmiany w materyi Religii, chyba za pochwaleniem Stolicy Apostolskiej. Do tych Kongressu Ustaw, cały tameczny Naród przyłączył się, oświadczając się: iż na utrzymanie tychże Ustaw, gotowi są wszyscy krew przelać aż do ostatniey kropli. Tym czasem, uważając z kąd ta zaraza przeciwko Religii pochodzi, obrócili też oczy na dwie Farmazonskie Łoże w Bastya zostające; napadli więc na nie, wszystkie tameczne Farmazonskie Narzędzia przez kata spalić kazali, a samych Farmazonow pod Areszt tym czasem zabrali.

Z Warszawy dnia 15. Lipca.

Reszta Konstytucyi o Seymie.

XX. Co do Seymu zawsze Gotowego. — 1mo. W przypadkach Prawem Artykułu III. Nro 7mo. określonych, Seym Gotowy natychmiast zwolany być powinien.

2do. Posłowie na Seym Ordynaryiny wybrani, a na Seymikach Relacyjnych potwierdzeni, lub nowo obrani, oraz Senatorowie w niniejszym porządku do czynności Seymu Gotowego przystąpią.

3to. Co się tycze pierwszych Obrządków y Rugów Poselskich względem Posłów tylko nowo obranych, zachowany będzie ten sam sposób, jaki jest o Seymie Ordynaryinym w Artykule VIII. przepisany; zaś Posłowie, którzy z Seymu Ordynaryinego są zachowani, pod Rugi na Seymie Gotowym podpadać nie będą.

4to. Co się tycze Elekcyi Marszałka, tamiejsza mieć niebędzie, bo Marszałek aż do przyszedłego Seymu Ordynaryinego Urząd swój sprawować ma; w przypadku jednak śmierci Marszałka, choroby jego, y nieprzytomności, Vice-Marszałek tego miejsce zastąpi, podług przepisu Prawa w Artykule XVIII.

5to. Co się tycze wyznaczenia Sekretarza, y obrania Deputacyi Seymowej, to podług opisu Prawa dla Seymu Ordynaryinego odprawiać.

6to. Co się tycze Seymowej czynności od czasu Izby złączenia po przywitaniu Króla, y odpowiedzi imieniem jego przez Kanclerza, zaraz Marszałek przystąpi do czytania Projektów od Króla y Straży, a to w potrzebach zwołanego Seymu.

7mo. Wolno będzie każdemu z Seymujących podawać Projekta do tychże potrzeb sfołowne; a to w przeciągu dni trzech.

8to. Co się tycze porządku, którym Deputacya Seymowa w podziale Projektów na materje ma postępować, wyrażenia nad nimi swoich uwag, podawania ich do Decyzyi Seymowej, y sposobu decydowania tychże Projektów w Seymie, ten sam sposób zachowany być ma, jaki jest opisany dla Seymów Ordynaryinych, wyjąwszy to, że w czasie Seymu Gotowego Izby złączywszy się, aż do zakonczenia Seymu nie rozdzielone razem Seymować mają.

9mo. Czas, którym ma zakończyć się Seym zawsze Gotowy, zależec będzie od potrzeb okoliczności y zdania Seymujących profley wiążkości Wotów.

10mo. Żadne inne wyroki zwołanego Go-

towego Seymu stanowione być niemoga, jak tylko w przypadkach wyliczonych, do których zwolywane być mogą, a Seym Gotowy stanowić ma o tey tylko materji, do której zwołany będzie, lub o potrzebie po czasie zwołania przepadley według opisu Prawa, temuż Seymowi przywoitey; A wżyskie wchodzić nie mają in Volumen.

11mo. Praw Cywilnych, Kryminalnych, y Politycznych, ale pod tytułem: Uchwał Naywyższej Władzy Seymowej, do posłuszeństwa tak Urzędy wżelkie jako y Obywateliów obowiązować będą, pókiy ie wola Rzplctey na następującym Seymie Ordynaryinym nieuchyliła.

XXI. O Sesyjach Seymowych w ogólnosci y dawaniu głosów w szczególności. — 1mo. Sessya Seymowe w Izbie Poselskiej y w czasie Izby złączonych trwać powinny, od godziny dziesiątej do godziny trzeciej po południu, czyli od zaczęcia Sessyi godzin pięć, a solwowane na dłużej być niemoga, jak do dnia następnego, wyjąwszy Święto.

2do. Gdyby Marszałek Seymowy nie był o godzinie dziesiątej z rana na Sessyi, *primus ex ordine* Posel, w której Prownicy jest Laska, podnosić na ten czas Laskę ma, y obowiązek Marszałka dopełniać, aż do przyścia Marszałka.

3to. Jeżeliby *Turnus* przed godziną trzecią po południu nie był zaczęty, Sessya kończyć się ma, y decyzya potym już żadna następować niebędzie. Gdyby zaś *Turnus* przed godziną trzecią zaczął się, kończony zupełnie być powinien.

4to. Jeżeli przychodzi Projekt do decyzyi, głosy dawane dłużej niebędą, tylko najdaley do godziny pierwszej po południu, o której godzinie jeżeliby którykolwiek z Seymujących prosił o *Turnus*, Marszałek Seymowy nieodwłocznie przystąpi do ogłoszenia Propozycyi y odbierania wotów *per Turnus*, iednakże y przed godziną wzmiankowaną na żądanie Ośób Seymujących, *Turnus* dany być może.

5to. Nikt z Seymujących od wotowania *in Turno*, wymawiać się nie ma, zawieszeniem swego zdania, a kto wotować będzie głośno, od sekretnego wotowania oddalić się niepowinien, od czego tylko przypadek słabości uwolnić może.

6to. Z kolei tylko każdy wotować powinien, po przysciu zaś kolei, w porządku już wotować niemoże; podobnie nie może wotować sekretnie, kto nie był na wotach głośnych y niewotował.

(Reszta w Suplemencie.)

ADDYTA MENT

Do Gazety Warszawskiej Dnia 13. Lipca Roku 1791.

Z Wilna dnia 4. Lipca. W szkole głównej Litewskiej odprawił się dnia 1. Lipca, uroczysty i wspaniały obchód szczęśliwej rewolucyi w Rządzie Kraiowym, i Konstytucyi Narodowej ustanowionej na dniu 3. i 5. Maia. Przyczyny i zamiar, oraz rozciągnięcie tego obchodu do wszystkich Szkół W. X. Lit: wzrzął Rektor teyże Szkoły głównej w następującej mowie, którą zagał posiedzenie Akademickie, ozdobione licznym a świetnym zebraniem się Publiczności tutejszey, do iednej z sal na tę uroczystość wspaniale przybraney. Mówił on:

Dostrzegąc wszelkich zdarzeń i okoliczności, które Młodzi Narodowej mogą służyć do energicznej instrukcyi, a używać onych umiejętnie, iako sprzężyn do cnoty, do miłości Ojczyzny, do dzieł wspaniałych, iest to sztuką oświeconych i gorliwych Nauczycielów. Jeśli bowiem powszechnym zdaniem uczonych, wielką ma moc nad sercami ludzkimi historia, nawet starodawna, i zwietrzała: czegoż nowe zdarzenia i żywe przykłady dobrze wyswieceone od umiejętnych Professorów, niedokazą na umysłach chciwych wiadomości i czułych sercach młodzi?

Między szczęśliwemi zdarzeniami Narodu naszego, co może być większego i świetniejszego, nad ową Rewolucyą w Rządzie Kraiowym, która nie ludzkim, ale Boskim przemyśleniem i cudownym sposobem stanęła na dniu 5. Maia, a stanęła tak, iak ów mądrego Salomona Kościół, który gdy się budował, nie było żyfzane uderzenie młota.

Próżno, Prześwietney Publiczności, i Wam, do których pryncypalnie obracam mowę, zaeni Nauczyciele, mówić tu o tey Rewolucyi obszernie; iuż są dobrze wam wiadome wszystkie iey okoliczności, wszystkie do niey powody i przyczyny, wszystkie z niey korzyści. Macie iuż w rękę, i czytacie owę Narodową Konstytucyą, która po obalonym dawnym nierządzie, a utwierdzeniu rozumney wolności, iest prawdziwym gruntem nadziei naszych, a początkiem szczęśliwości Kraiowych. Obraca ona oczy na się całej Europy, i czym mniej była spodziewana, tym większy Narodowi Polskiemu u postronnych Narodów sprawie szacunek, i świetniejsze daie znaczenie. Wszędzie ią z podziwieniem chwala, wszędzie ią nad wszystkie Formy Rządu do tych czas chwalone przenoszą, wszędzie ią maia za kształt i model wolnego i mądrego rządu, a Polaków za Naród prawdziwie Szlachetny, wspaniały, oświecony: słowem Rewolucya w Rządzie Naszym sprawiła wielką Rewolucyą w zdaniu całej Europy o Narodzie Naszym.

O tey tedy Rewolucyi, którey i my sami wydziwić się nie mogąc, przyznać musimy: *Hac mutatio dextera excelsi, a Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris*: o tey przedziwney Konstytucyi może być w Szkołach Narodowych milczenie? Niemż ona wpływać do Edukacyi Kraiowej? a czymże Edukacya Kraiowa będzie się różnić od Edukacyi powszechney, zagranicznej, i iakieykolwiek inney, a nie Polskiej; iesti nie zniomością tey Konstytucyi, i wczesnym przywiązaniem synów Ojczyzny

do niej, która będąc zaśladą całego Rządu, i treścią Praw najwyższych, ma być jedynym prawidłem wszystkich Obywatelskich czynności?

Kto zna potrzebę Edukacyi Kraiowej, kto zna prawdziwy iey zamiar i koniec, znać tez musi, że między wszystkie Naukami formującemi młodź Narodową na Obywatelów cnotliwych i oświeconych, dwie są najcenniejsze nauki: pierwsza, o prawdziwej Religii, druga o Narodowej Konstytucyi. Tym dwóm żadne inne nauki prymu wiaść nie mogą, a wszystkie pomagac powinny. O pierwszą niedbać, krótką powiem: jest niezbożność, a ta w oczach naszych obala i niszczy Chrześcijańskie Królestwa; drugiey zaniechać, jest to zawodźć, żebym niepowiedział, jest to zdradzac nadzieie Oyczyzny, a z synów iey nieformowac gorliwych Obywatelów i światlych Patryotów; lecz albo zagorzałych i zuchwałych fanatyków, albo ciemnych, a gadatliwych balamutów.

Szkoła główna, jako matka wszystkich Nauk, mająca poruczony sobie Rząd i dozór Szkół Narodowych, byłaby winna tey zdrady, gdyby o tę Naukę, tak istotnie i koniecznie potrzebną niebyła gorliwa.

Zna ona powinność swoią, którey dopełniając, nieodwrotnie zaleca wszystkim Rektorom, Prorektorom i Nauczycielom Szkół Narodowych, ażeby się nayıślniey starali, tę Konstytucyą Uczniom swym wystawiac za najcenniejszy obiekt ich aplikacyi.

Niech po Katechizmie Kościelnym, o Religii Chrześcijańskiej, o Tajemnicach Wiary świętey, o miłości i powinnościach ku Bogu, o zbawieniu i szczęściu wiecznym, ma miejsce Katechizm Chrześcijański polityczny o Konstytucyi Kraiowej, i artykułach w niej zawartych, o miłości ku Oyczyźnie, o prawdziwym Patryotyzmie i Obywatelstwie: a przez to dopełni się upomnienie Chrystusowe, które do Nauczycielskich nawet powinności, i stanu Akademickiego stosowac należy: *Oddajcie, co jest Cesarzowskiemu, co Boskiego Bogu.*

Niech książeczka Konstytucyi Kraiowej będzie odąd Elementarzem politycznym, z któregoby Młodź Narodowa, za pomocą Profesorską mogła wczesnie poznawac alfabet Rządowy, i skład Rzęptey. Szkoła główna, chcąc gorliwie do tego pomódz, przedsiębierze dostatecznie opatrzyć wszystkie Szkoły Litewskie w Exemplarze tey Rządowej Książeczki, na początku roku przyszłego. Tym czalem wszystkim Przełożonym i Nauczycielom Szkół Narodowych usilnie zaleca, ażeby ta szczęśliwa Rewolucya w Rządzie Kraiowym, która w naypóźniejszy wieki będzie pamiętna i sławna, w tak mądrey Konstytucyi, obchodzona była wszędzie, w Mieście Lipcu, w sposób nayıroczyfszy i nayıspanialfzy; mianowicie przez podziękowanie Panu Zastępow, w którego ręku są losy wszystkich Narodów i Mocarstw.

Sama zaś Szkoła główna dziś dopełniając tego, co Szkołom Prowincyonalnym nakazuje, dziękuje nayprzod Prześwietney Publicznosci, że licznym, a światnym zebrańiem się swoim, raczy zdołić ten Akt Akademicko-polityczny, i chce być świadkiem gorliwych chęci i czynności naszych dla dobra publicznego. Powtóre: wzywa Młodź Akademicką, synów Oyczyzny, iey przyšlo nadzieię, twierdząc i ozdobę, do radości i wesolych okrzyków.

Masz zacna Młodzi, z czego się cieszyć, masz częgo sobie winszowac! Dla ciebie odradza się Polka, dla ciebie ufzczęśliwia się Oyczyzna. Tobie to się nadarza w pierwfzey młodości, czegośmy się ledwo na starość docze-

kać mogli. Umieyże korzystać z twego szczęścia ; umiey błogofławić i dziękować Bogu ; nieday się zwodzić dzisiejszym mędrkom i niedowiarkom , wzyfko przypifuiącym , albo przypadkowi i naturze , albo dumnemu rozumowi ; i mówiącym : *Manus noſtra excelsa, & non Dominus fecit hac omnia.*

Umiey wielbić , szanować , i kochać Króla , prawdziwego Oycy Oyczyzny ! umiey naśladować wielkich przykładów Obywatelſtwa i patriotyztu , w dzisiejszych Skonfederowanych Stanach.

Szczesliwaś ! nie trzeba ci szukać tych przykładów za granicą , lub w ſtarożytości ; maż ie w Kraiu , maż w domu włafnym , maż w żywych krewnych twoich

Wy zaś , którzyście ſię dyſtingwowali w tym roku pilnością i poſtępkim w Naukach , idźcie , bierzcie dary tegoż wielkiego Króla , iako Oycy Nauk , z rąk JW. Biskupa z jego błogofławieńſtwem ,

Po rozdaniu medalów Królewskich przez JX. Toczyłowskię Suffrag: Wileńſk: Kaw: Ord: S. Stańſława. Uczniom Szkoły Podwydziałowej , to ieſt: *Franciſzkowi Komorowskiemu , Benedyktowi Pietkiewiczowi , Ignacemu Bolewiczowi* , naſtąpiła uczona wymowna , i obſzerna Dyſſertacya , którą czytał JX. Stroynowſki Kan: Kiiow: Profeſſor prawa przyrodzonego i politycznego , w Szkole główney W X. Lit. o *Konſtytucyi Rządu* , uſtanowionej dnia 3. i 5. Maia. God y ten Profeſſor założywſzy za grunt całej mowy ſwoiey : *Ze ſame tylko prawa przyrodzonego porządku , z pewnością okazać mogą , co ieſt dobrego . lub zdrożnego w Rządach i Prawodawſtwach Narodow;* W *pierwſzey* części , wyluſczył prawa porządku Cywilnego i Politycznego , iſtotne cechy dobrej rządu Konſtytucyi , przyczyny iej niedoſtatk , lub niedoſkonałości w dawnych i w teraźniejszych Narodach , oraz niezawodnie w każdym Narodzie z Konſtytucyi Rządu wynikające skutki. W *drugiey* części pokazał , że Uſtawa Rządowa założywſzy grunt dobrego porządku Cywilnego w pierwſzych czterech Artykułach , w dalſzey ſwey ofnowie daie nam rząd prawdziwie ieden : Rząd pilny , dzielny i ſkuteczny: Rząd trwały : Rząd prawdziwie wolny , prawdziwie Republikanſki , zabezpieczający od arbitralności i deſpotyzmu wſzelkiey władzy. Nakoniec , odpo-wiedział na celniejsze względem Uſtawy Rządowej wątpliwości.

Gdy zakończywſzy poſiedzenie dwugodzinne , Senat Akademicki z przytomnemi Gośćmi przybył do Kościoła , ſpiewany był Hymn *Te Deum laudamus.* intonowany przez JX. Biskupa , wyżej wspomnionego.

Cały ten Akt odprawiony w duchu gorliwości o Konſtytucyę Narodową , i dobro Oyczyzny ; oraz w duchu wdzięczności ku N. Panu , i Skonfederowanym Rzepltey , miał honor zaſłużyć na approbacyę Publiczności , która też miała wielkie ukontentowanie widzieć porządne Szyki , dokładne muſztry , i marſze ; oraz inne manewry Młodzi Akademickiey przybraney po żołniersku , a okazującey gorliwą ochotę do bronienia Narodowej Konſtytucyi przez radoſne okrzyki : *Vivat Konſtytucya.*

DONJESIENJE Z NJESWJZA

Zwoli Xięcia Jmci *Macieia Radziwiłła* Kąsztelana *Wileń-
skiego*, Opiekuna małoletniego Xcia *Dominika Radziwiłła*
Podkomorzycy *Litewskiego* Sukcessora całego majątku po ze-
szłych Xiążętach *Hieronimie* Podkomorzym *W. W. X. Litt;*
Oycu y *Karolu* Woiewodzie *Wileńskim* Stryiu *Radziwiłłach*.

Wiadomo czyni się Prześwietnemu Publicum, iż w roku niniey-
szym 1791. na dniu pierwszym Miesiąca 7bra rozpoczętą zostanie
Licytacya, czyli Aukcyja w Mieście *Nieświżu* w Woie-
wodztwie *Nowogrodzkim* położonym. Na tey Aukeyi sprze-
dawane będą perplus Offerenciam różne rzeczy, mianowicie Me-
ble różnego gatunku, stołki, stoliki, komody, Zagranicznych Fa-
bryk, y Kraiowych, zwierciadła różney wielkości, zegary sto-
łowe, ścienne, tudzież zegarki, srebra stołowe, kaftyery, y dal-
sze różne naczynia, Tasse zwierciadłowe, y girandole &c: oraz
różne porcelany. Stadnina wszelka, w której Cugi, Furnian-
ki, konie wierzchowe, Klacze stadne różnego gatunku, Ogiery
stadne, zrzebce, zrzebieta &c: Pojazdy fabryki Angielskiej y
różney, iako to: Karety, Landary, Kocze, Karyolki, drażki, Bry-
ki &c: Materye w sztukach, Futra, Pasy, Galony złote, y sre-
brne, oraz dalsze w Garderobie znajdujące się Mobilia. Bieli-
zna tak stołowa, iako y inna. Obicia papierowe w naynow-
szym gatunku. Instrumenta Muzyczne w przednich gatunkach,
ubioy Theatralne, różne do tegoż Dekoracye. Rynsztunki Wo-
ienne, Broń ręczna, strzelby, Pistolety, Armaty, Szmygowni-
ce, Moździerze, Bomby, Kule, Kartacze, Prochy &c:
Naczynia kuchenne Miedziane, szkła stołowe, oraz dalsze róż-
nego gatunku rzeczy. Ta Aukcyja trwać będzie od Daty
wyz zamierzoney to jest: Dnia 1go Septembra, aż do daty
24. Miesiąca 7bra tegoż Roku, przy Jarmaku pod tenczas zwy-
kle w *Nieświżu* otwierającym się.